

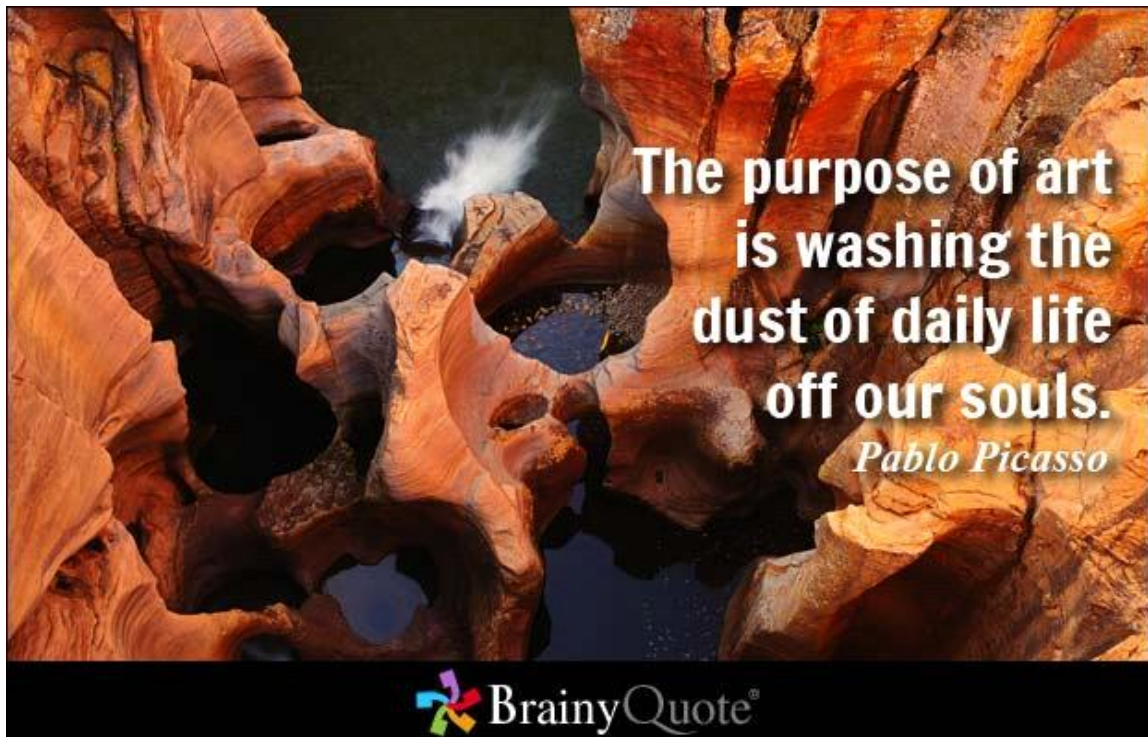
Εισαγωγή της Τέχνης στην Εκπαίδευση

Επιμέλεια σημειώσεων:

Μοσχοβάκη Ελένη & Καραγγελίδου Ασημίνα

Χίος, Σεπτέμβριος 2014

Σκοπός της τέχνης είναι να ξεπλύνει τη σκόνη της καθημερινότητας από τις ψυχές μας.

Πάμπλο Πικάσσο.

Το περιεχόμενο των σημειώσεων προέρχεται από τα βιωματικά σεμινάρια που διεξήχθησαν με τις Νηπιαγωγούς του Χίου από τις 3-5 Σεπτεμβρίου 2014. Επιμορφώτριες του σεμιναρίου ήταν η εκπαιδευτικός Καραγγελίδου Ασημίνα και η Σχολική Σύμβουλος 47^{ης} Περιφέρειας Προσχολικής Αγωγής Μοσχοβάκη Ελένη. Το περιεχόμενο του σεμιναρίου στηρίχθηκε στο υλικό που σχεδίασε το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης MOMA για εκπαιδευτικούς καθώς και δραστηριότητες που εφάρμοσε η κ Καραγγελίδου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Τμήμα των σημειώσεων παρουσιάζει το υλικό που παρήγαγαν οι ομάδες εργασίας του σεμιναρίου.

Περιεχόμενα

Μέρος Α: Θεωρητικό Πλαίσιο.	
Εισαγωγή	5
Παιδαγωγικές Αρχές Σχεδιασμού Δραστηριοτήτων Τέχνης	5
Μέρος Β: Δημιουργικές Δραστηριότητες με βάση έργα τέχνης.	
Δραστηριότητα 1: Παρατήρηση με VIEW FINDER.	8
Δραστηριότητα 2: Περιγράφεις και Ζωγραφίζω.	8
Δραστηριότητα 3: Παρατηρώ το έργο και συζητώ με το ταίρι μου.	9
Δραστηριότητα 4: Postcard home.	9
Δραστηριότητα 5: Ήχος και Χρώμα.	10
Δραστηριότητα 6: Ακολουθείστε μια γραμμή.	11
Δραστηριότητα 7: Αλλαγή μιας μεταβλητής.	13
Δραστηριότητα 8: Χρώματα και Συναισθήματα	14
Δραστηριότητα 9: Δημιουργώ ένα πίνακα αισθήσεων (ακοής, όσφρησης, αφής και γεύσης) με κολάζ.	16
Δραστηριότητα 10: Συμπληρώνουμε την εικόνα.	17
Δραστηριότητα 11: Γίνομαι D.J. σε έργο τέχνης του KANDINSKY και συνθέτω τη δική μου μουσική.	18
Δραστηριότητα 12: EXQUISITE CORPSE.	18
Δραστηριότητα 13: Ηθοποιός και σκηνοθέτης.	19
Δραστηριότητα 14: Δημιουργώ το συμβολικό μου πορτραίτο (κολάζ) με εικόνες από περιοδικά.	19
Δραστηριότητα 15: Σύνθεση ιστορίας.	20
Δραστηριότητα 16: Δημιουργία Ποιήματος Χαϊκού.	20
Μέρος Γ: Σχεδιασμός Δραστηριοτήτων με βάση έργα τέχνης.	
« <i>Tiger in a Tropical Storm</i> », Henri Rousseau.	24
« <i>A Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte</i> », George Seurat.	26
« <i>In the imperial garden</i> », Jiang Guofang.	28
« <i>Composition XIII</i> », Wassily Kandinsky.	31
« <i>Cape Cod Evening</i> », Edward Hopper.	33
« <i>Silent flowers</i> », Hundertwasser.	35
« <i>Two Girls reading</i> », Picasso.	37
« <i>Blobs grow in beloved gardens</i> », Hundertwasser.	38
« <i>On white</i> », Kandinsky.	40
« <i>The Kiss</i> » Gustav Klimt.	42
« <i>Ta Nούφαρα</i> », Monet.	44
« <i>Παιδικοί αρραβώνες</i> », Νικόλαος Γκύζης.	46
« <i>Summer Landscape</i> », Josh Smith.	48
Παράρτημα: Έντυπα Δραστηριότητας 10	50

ΜΕΡΟΣ Α : ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Εισαγωγή

Βασικοί στόχοι της εισαγωγής της τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι η ανάπτυξη της **Κριτικής σκέψης** και του **Οπτικού γραμματισμού**. Ο οπτικός γραμματισμός αναφέρεται στην ικανότητα ερμηνείας, κριτικής αποτίμησης και δημιουργίας οπτικών μηνυμάτων. Για την κατάκτηση του οπτικού γραμματισμού δουλεύουμε σε τρεις κατευθύνσεις:

Το παιδί ως **θεατής (καταναλωτής)** έργων τέχνης,

Το παιδί ως **κριτικός** έργων τέχνης,

Το παιδί ως **παραγωγός** έργων τέχνης.

Παιδαγωγικές Αρχές Σχεδιασμού Δραστηριοτήτων Τέχνης

- Ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων πρέπει να στηρίζεται στη βιωματική μάθηση και να προκαλεί σωματικές και συναισθηματικές αντιδράσεις.
- Η μάθηση είναι πιο δυνατή και διαρκεί, όταν το άτομο βλέπει, ακούει, μυρίζει, γεύεται και αγγίζει τα έργα τέχνης.
- Το περιεχόμενο πρέπει να παρουσιάζεται με τέτοιο τρόπο που να επιτρέπει στα παιδιά να συνδέσουν το έργο τέχνης με προηγούμενες εμπειρίες τους.
- Η εμπλοκή των παιδιών να γίνεται με ποικίλους τρόπους καθώς κάθε άτομο διαθέτει συνδυασμούς διαφορετικών τύπων νοημοσύνης (*πολλαπλές νοημοσύνες*).

Κατά τη διάρκεια του **σχεδιασμού δραστηριοτήτων τέχνης** η/ο εκπαιδευτικός:

- Φροντίζει να δίνει ξεκάθαρες οδηγίες και προσδοκίες. *Π.χ. Ποιος μπορεί να επαναλάβει τις οδηγίες που σας έδωσα; Δεν ξεχνάει ότι η συμπεριφορά της/του αποτελεί πρότυπο μίμησης.*
- Επιλέγει έργα τέχνης που συνδέονται με μια θεματική ή με συγκεκριμένη στοχοθεσία.
- Ενσωματώνει προσεγγίσεις και δεξιότητες που δεν στηρίζονται αποκλειστικά στο λόγο.
- Στηρίζεται στις εμπειρίες και γνώσεις που φέρουν τα παιδιά.
- Φροντίζει να εμπλέκει όλες τις αισθήσεις των παιδιών.

- Ενθαρρύνει τα παιδιά να κάνουν υποθέσεις και να δίνουν ερμηνείες στηριζόμενα σε στοιχεία που εντοπίζουν στα ίδια τα έργα.
- Τα βοηθά να εμβαθύνουν την κατανόησή τους.
- Φροντίζει να επισημαίνει τη διαδικασία δημιουργίας του έργου και τις προθέσεις του καλλιτέχνη.
- Δίνει χρόνο στα παιδιά να σκεφτούν.
- Ενθαρρύνει διαφορετικούς τρόπους σκέψης και έκφρασης.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης με αφορμή ένα έργο τέχνης η/ο εκπαιδευτικός δίνει έμφαση στην ανάπτυξη **δεξιοτήτων** όπως:

- Να παρατηρούν.
- Να αισθάνονται.
- Να αναρωτιούνται.
- Να είναι περίεργα.
- Να θέτουν ερωτήσεις.
- Να δίνουν ερμηνείες και να προβαίνουν σε υποθέσεις στηριζόμενα σε απτά στοιχεία.
- Να κάνουν συνδέσεις με αυτά που ήδη γνωρίζουν.
- Να καταλήγουν σε συμπεράσματα.

Η **αξιολόγηση** της συμμετοχής και της κατανόησης έργων τέχνης από τα παιδιά μπορεί να στηριχθεί σε στρατηγικές όπως:

- Παρουσίαση του δικού τους έργου.
- Παρουσίαση του έργου του διπλανού τους σε άλλους.
- Να θέτουν ερωτήσεις.
- Να απαντούν στην ίδια ερώτηση στην αρχή και στο τέλος επεξεργασίας του θέματος.
- Να κάνουν συνδέσεις (λίστα με λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό σε σχέση με το έργο).
- Να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλουν δύο έργα τέχνης.
- Παρατήρηση της συμπεριφοράς των παιδιών κατά τη διάρκεια επεξεργασίας του θέματος.

ΜΕΡΟΣ Β:

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ**

Δραστηριότητα 1: Παρατήρηση με VIEW FINDER

«*Starry Night*»: Vincent van Gogh.

Δίνουμε στους μαθητές χαρτί και μολύβι και σχεδιάζουν ότι είδαν ή τους καθοδηγούμε για μια πιο δομημένη και λιγότερο ανοιχτή προσέγγιση, ανάλογα με τους στόχους μας. Ζητάμε να επικεντρωθούν σε κάποιες περιοχές της σύνθεσης σε ειδικά οπτικά στοιχεία (γραμμές ,σχήματα, χρώματα, σχέδια, μορφή) και να σχεδιάσουν.

Στο τέλος μοιράζονται τα σχέδια τους.

Δραστηριότητα 2: Περιγράφεις και Ζωγραφίζω

“*First Landing Jumb*”: Robert Rauschberger (διάρκεια 5’).

- Αυτός που περιγράφει τον πίνακα δεν σχολιάζει, μόνο βλέπει!
- Αυτός που ζωγραφίζει δεν κάνει ερωτήσεις !
- Στο τέλος συζητάνε και μοιράζονται την εμπειρία τους.

Δραστηριότητα 3: Παρατηρώ το έργο και συζητώ με το ταίρι μου.

“Οι Μουσικοί” : Pablo Picasso.

Ποιά σχήματα βλέπουμε;

Ποια χρώματα χρησιμοποίησε ο ζωγράφος;

Μπορούμε να αναγνωρίσουμε κάποια γράμματα στο έργο;

Ποιες φιγούρες βλέπουμε;

Ποια μουσικά όργανα μπορούμε να ακούσουμε;

Πως αισθανόμαστε όταν βλέπουμε το έργο;

Δραστηριότητα 4: Postcard home

“Paris Street Rainy Day”: Gustav Callebotte, 1887

Ανάπτυξη οπτικών αφηγηματικών ικανοτήτων:

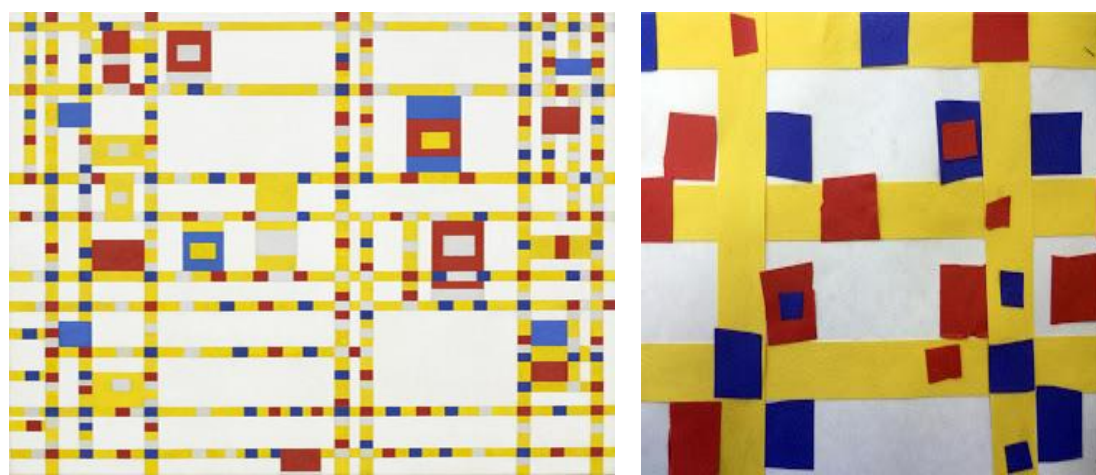
Περιγράψτε το μέρος και επιλέξτε ένα μέρος του πίνακα και ζωγραφίστε το. Τι παρατηρείτε; Επικεντρώνεστε στο χώρο; Τι είναι οικείο τι είναι ασυνήθιστο;

Φανταστείτε τον εαυτό σας σ' αυτό το μέρος; Τι βλέπετε γύρω σας ;Τι ακούτε; Τι μυρίζετε; Που θα πάτε μετά;

Ζωγραφίζετε ένα τμήμα του έργου.

Δραστηριότητα 5 : Ήχος και Χρώμα

«*Broadway Boogie Woogie*»: Piet Mondrian, 1943-43 oil on canvas, The Museum of Modern Art, New York

Ας παρατηρήσουμε τον πίνακα.

Ενδεικτικές ερωτήσεις που μπορούμε να κάνουμε στην ομάδα κατά την διάρκεια παρατήρησης του έργου. Τι βλέπουμε; Ποια σχήματα βλέπουμε; Ποια χρώματα χρησιμοποιεί ο ζωγράφος; Τι μπορεί να είναι ; Σας θυμίζει κάτι;

Δίνουμε ήχους στα χρώματα (κίτρινο μπίπ, κόκκινο γκρρρ, μπλε ήου). Χωρίζουμε τα παιδιά σε τρεις ομάδες, κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα χρώμα. Ανάλογα με το χρώμα που δείχνουμε η κάθε ομάδα εκφέρει τον αντίστοιχο ήχο. Όταν εξοικειωθούν τα παιδιά με τη διαδικασία τα παιδιά θα πρέπει να θυμούνται τους ήχους που αντιστοιχούν στα τρία χρώματα. Επιλέγουμε ένα τμήμα του έργου και τα παιδιά εκφέρουν τους ήχους που αντιστοιχούν ανάλογα με το χρώμα και το χώρο που καταλαμβάνει το χρώμα πάνω στη γραμμή (πχ. αν το κίτρινο καταλαμβάνει περίπου δύο τετράγωνα θα πρέπει να επαναλάβουν δύο φορές μπίπ, μπίπ κλπ.). Με αυτό τον τρόπο κατανοούν τη σχέση χρώματος και σχήματος με τη διάρκεια του ήχου.

Μπορείτε να μαντέψετε ποιος είναι ο τίτλος του έργου; Δίνονται πληροφορίες για τον ζωγράφο και το έργο. Ζητάμε από τα παιδιά να κινηθούν πάνω σε γραμμές-δρόμους της πόλης. Να χορέψουν στους ρυθμούς του boogie woogie. Να αναδημιουργήσουν τον πίνακα τεχνική του κολάζ.

Δραστηριότητα 6: Ακολουθείστε μια γραμμή.

«*Number 8*»: Jackson Pollock, 1949 Oil, enamel, and aluminum paint on canvas, Neuberger Museum, State University of New York.

Παρατήρηση με ερωτήσεις:

Επιλέγω μία γραμμή και την ακολουθώ με το δάχτυλο, με τα μάτια και την αναπαριστώ με το σώμα. Χαρακτηριστικά γραμμής.

Κατεύθυνση γραμμής. Χαρτογράφηση τροχιάς της γραμμής στο χώρο. Ποιά χρώματα χρησιμοποιεί ο ζωγράφος.

Συζήτηση για τον ζωγράφο και τον τρόπο ζωγραφικής.

Ζωγραφίζουν τα παιδιά φυσώντας σταγόνες μπογιάς με καλαμάκια.

“*Starry night*”: Van Gogh

Προσπαθήσαμε να βρούμε γραμμές ,να τις ακολουθήσουμε με το μάτι με το χέρι και να τις χαρτογραφήσουμε στο χώρο με το σώμα μας.

Ακούσαμε τους ήχους της νύχτας , αναγνωρίσαμε τα χρώματα που χρησιμοποίησε ο Van Gogh και μάθαμε για τον ζωγράφο, την χώρα του και τον τρόπο (il pasto) που ζωγραφίζει.

Την επόμενη μέρα δόθηκε στα παιδιά χαρτί και μολύβι και σχεδίασαν ό τι είδαν.

Αν ο Van Gogh ζωγράφιζε την μέρα στο χωριό πως θα ήταν; Τι χρώματα θα χρησιμοποιούσε;

Δραστηριότητα 7: Αλλαγή μιας μεταβλητής.

Μπορεί κάποιος να αλλάξει την διάθεση και την αίσθηση που προκαλείται από ένα έργο τέχνης μόνο με την αλλαγή μιας μεταβλητής

ΑΛΛΑΓΗ ΓΡΑΜΜΩΝ(ΚΑΜΠΥΛΕΣ –ΕΥΘΕΙΕΣ)

Αλλάζουν τα συναισθήματα μας ανάλογα με τις γραμμές

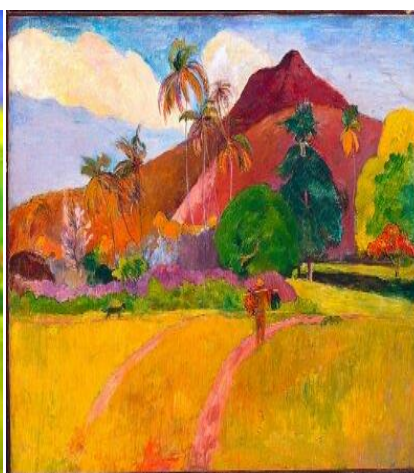
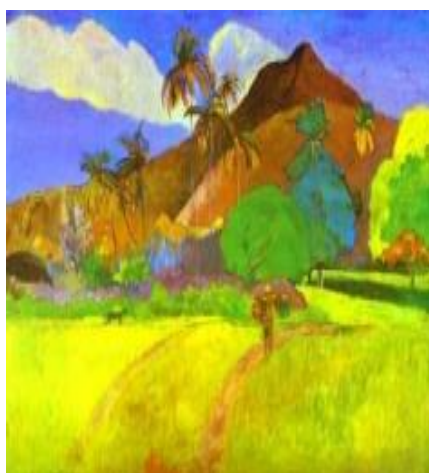
“*Maya*”: Pablo Picasso

ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Με την αλλαγή χρωμάτων στον πίνακα μπορεί να αλλάξει η εποχή ή τα συναισθήματα μας ή η διάθεση μας.

“*Tahitian Landscapes*”: Paul Gauguin

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΙΓΟΥΡΑΣ Ή ΑΛΛΟΥ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ.

“*My self when young*”: BEN SHAHN

Η ανθρώπινη φιγούρα (μαριονέττα με διπλόκαρφα) γίνεται μέλος του συγκροτήματος ή ακροατής ή ένας περαστικός η οποιοσδήποτε φανταστούν τα παιδιά και στη συνέχεια μπορεί να δημιουργηθεί διάλογος ή να φτιάξουμε μια ιστορία.

Δραστηριότητα 8: Χρώματα και Συναισθήματα

Mark Rothko (1903-1970).

Μέσα από τα έργα ζωγραφικής Rothko τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν τα συναισθήματα τους μέσω των χρωμάτων. Παρατηρούμε 3 έργα του Mark Rothko (1903-1970) Δίνονται πληροφορίες για τον ζωγράφο και για τον τρόπο που ζωγράφιζε (Color Field) και γίνονται ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Ποιά χρώματα βλέπεις; Υπάρχουν σχήματα και ποια είναι; Θα είχατε στο σπίτι σας ένα πίνακα, ποιόν θα ήθελες να έχετε; Τι ένοιωθε ο ζωγράφος; Εσύ

πως νιώθεις όταν βλέπεις αυτούς τους πίνακες; Ζητάμε από τα παιδιά να μας δείξουν πως αισθάνονται μπροστά από τα έργα του Μαρκ Ρόθκο.

Ποιό έργο μας αρέσει; (αιτιολογήσαμε την προτίμηση μας).

Μαθηματικά: Μετρήσεις-συγκρίσεις , Ραβδόγραμμα -ποσότητες (περισσότερα λιγότερα)

Τα παιδιά εμπνέονται από τα έργα του Mark Rothko και ζωγραφίζουν. Με χαρτοταινία κάνω το περίγραμμα και δημιουργώ 2 ορθογώνια ή ένα τετράγωνο. Δίνουμε την δυνατότητα επιλογής 3 χρωμάτων.

Δραστηριότητα 9: Δημιουργώ ένα πίνακα αισθήσεων(ακοής, όσφρησης, αφής και γεύσης) με κολάζ.

“Market day”: John Sloane.

Σύνδεση του έργου τέχνης με το πρόγραμμα σπουδών:

Γλώσσα: Προφορικός λόγος

Περιβάλλον: Φθινόπωρο, σκηνές από την ζωή της υπαίθρου, φρούτα λαχανικά, ζώα της αυλής.

Τέχνη, κιναισθητική, κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη, ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων.

Τι θα κάνουν οι μαθητές:

Θα παρατηρήσουν θα περιγράψουν θα αισθανθούν, θα φανταστούν θα συζητήσουν ,θα μοιραστούν, θα σχεδιάσουν και θα δημιουργήσουν.

Χωρίστε τα παιδιά σε 3 ομάδες. Ζητήστε τους να κάνουν μία βόλτα στον πίνακα χρησιμοποιώντας την φαντασία τους.

Σε κάθε ομάδα θα δοθεί μία αίσθηση:

Ομάδα 1^η :Τι θα μπορούσες ν' ακούσεις ;

Ομάδα 2^η :Τι θα μπορούσες να μυρίσεις;

Ομάδα 3^η : Τι υφές μπορείς να αισθανθείς;

1. Δίνονται 5' στις ομάδες να βρουν ότι έχει σχέση με τη αίσθηση που τους ζητήθηκε.

2. Κάθε παιδί επιλέγει ένα από τα πράγματα που βρήκε η ομάδα του και κάνει ένα σκίτσο (διαφορετικό κάθε παιδί).
3. Αφού ολοκληρώσουν το σχέδιο το μοιράζονται με όλη την ομάδα (τι άκουσαν τι μύρισαν και ποιες υφές ένοιωσαν).
4. Καλούνται να τοποθετήσουν τα σχέδια τους στο πάτωμα στην κατά προσέγγιση θέση που βρίσκονται στο έργο(επισημαίνοντας το πάνω και το κάτω μέρος του πίνακα). Θα σχηματιστεί ένα προσωρινό κολάζ δίνοντας μια οπτική εικόνα της εμπειρίας των αισθήσεων του πίνακα. Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να συζητήσουν Τι παρατηρείτε; Συγκρίνουν και αντιπαραβάλλουν το κολάζ με το έργο.

Δραστηριότητα 10: Συμπληρώνουμε την εικόνα.

“*Girl with Ball*”: Lichtenstein.

Ελεγκτείουμε την εικόνα με δύο τρόπους. Πού μπορεί να βρίσκεται το κορίτσι; Τι έγινε πριν και τι μετά;

Δραστηριότητα 11 : Γίνομαι D.J. σε έργο τέχνης του KANDINSKY και συνθέτω τη δική μου μουσική.

“Composition” & “Antyfona”: Kandinsky

- Παρατηρώ και σκέφτομαι επίθετα που περιγράφουν το έργο.
- Επιλέγω ένα μουσικό κομμάτι που να ταιριάζει με το έργο.
- Δίνουμε μια λίστα επιθέτων και τα παιδιά επιλέγουν αυτά που θεωρούν ότι ταιριάζουν με το συγκεκριμένο έργο.
- Συζητάμε για την σημασία της μουσικής στη ζωή μας, πως νοιώθουμε και πως αλλάζει η διάθεση μας , πως μπορούμε να δημιουργήσουμε συνθέσεις όπως ο Καντίνσκυ.

Δραστηριότητα 12: EXQUISITE CORPSE

Ένα συνεργατικό παιχνίδι σουρεαλιστών καλλιτεχνών, σύνθεση ενός ανθρώπινου σώματος με φανταστικά στοιχεία δημιουργώντας στρεβλώσεις και αντιπαραθέσεις. Κάθε συνεργάτης προσθέτει μια σύνθεση στη σειρά, είτε ακολουθεί έναν κανόνα.

Comic jam χωρίς σενάριο οι καλλιτέχνες δημιουργούν κόμικς γνωρίζοντας μόνο τι φτιάχνει ο προηγούμενος.

Διπλώνω το φύλλο χαρτιού σε 3 ή τέσσερα κομμάτια. Ο πρώτος παίχτης ζωγραφίζει το κεφάλι, ο δεύτερος το σώμα και ο τρίτος τα πόδια. Ο ένας δεν πρέπει να έχει δει τι έχει ζωγραφίσει ο άλλος και στο τέλος αποκαλύπτονται οι καρικατούρες που δημιουργήθηκαν.

Δραστηριότητα 13: Ηθοποιός και σκηνοθέτης.

“The singing Butler”: Jack Vettriano.

Με αφορμή το έργο τέχνης γίνομαι σκηνοθέτης και δημιουργώ ένα θεατρικό έργο (τι συμβαίνει πριν και μετά). Κάθε ομάδα μπορεί να σκεφτεί μια δική του ιστορία και στη συνέχεια να το δραματοποιήσουν.

Δραστηριότητα 14: Δημιουργώ το συμβολικό μου πορτραίτο (κολάζ) με εικόνες από περιοδικά.

“Symbolic self portrait”: Christina Fowler

Nita Leland & Virginia Lee Williams

ART-R-US | Nita Leland and Virginia Lee Williams
Mixed-media collage, 15" x 20" (38cm x 51cm)

Το

κάθε παιδί επιλέγει εικόνες και λέξεις για να αναπαραστήσει χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του (παιχνίδια που του αρέσουν, το αγαπημένο του χρώμα, φαγητό κλπ.)

Δραστηριότητα 15: Σύνθεση ιστορίας

Επιλέγουμε ένα έργο τέχνης (κάρτα) και ξεκινάμε μια ιστορία. Μια φορά κι έναν καιρό ήταν.... Παραδίδω την κάρτα σε κάποιο παιδί και συνεχίζει, μετά στο διπλανό του και συνεχίζει...και φτιάχνουμε μια ιστορία.

Δραστηριότητα 16: Δημιουργία ποιήματος Χαϊκού

Ιαπωνική λυρική μορφή ποιήματος με 17 συλλαβές τα οποία κατά παράδοση έχουν φυσιολατρικό ή φυσιοκρατικό χαρακτήρα. Στην Ιαπωνία γράφονται σε μία ή τρεις γραμμές ενώ στη δυτική του εκδοχή σε τρεις γραμμές στίχους των 5-7-5 συλλαβών αντίστοιχα. Με βάση έργα τέχνης τα παιδιά μπορούν να δημιουργήσουν ποιήματα Χαϊκού όπως τα παρακάτω που δημιουργήθηκαν από τις ομάδες εργασίας του σεμιναρίου.

A painting of Mount Fuji with a red sky and white clouds. The mountain is depicted in a traditional style with a red gradient on its slopes and white snow on its peak. The sky is filled with white, stylized clouds.	<p>Στέκει μόνο του στον ουρανό του θέρους, το όρος Φούτζι.</p> <p style="text-align: right;"><i>Ονισούρα.</i></p> <p>Καλοκαιρινός ο έναςτρος ουρανός μαγεύει όλους.</p> <p style="text-align: right;"><i>Ομάδα: Καλοκαιράκι</i></p>
--	---

Το κύμα ήρθε,
άφρισε η θάλασσα,
βάρκα χάνεται.

Τρομερό κύμα,
που σκέπασε τη βάρκα
Ω τι συμφορά

Ομάδα: Ουράνιο Τόξο

Φουσκοθαλασιά,
Η θάλασσα τρομάζει,
Οι βάρκες φύλλα.

*Ομάδα: Τα κορίτσια του
χειμώνα*

Μικρή καρδερίνα,
Στο φύλλωμα γλιστρά
Δες ομορφιά.

Άνθη κερασιάς
Σκορπίζουν ευωδιά
Πω πω πω χαρά!

Ομάδα: Όμορφες αναμνήσεις

Όμορφο κλαδί,
Στέκεται μικρό πουλί,
Γλυκά κελαηδεί.

Ομάδα: Μαγικά πινέλα

Τίγρης στη ζούγκλα,
Την καταιγίδα φοβάται
Την πείνα ξεχνά.

Φύλλα στο δάσος,
Τη θύελλα αψηφά,
Η τίγρης ορμά.

Ομάδα: Χρυσόψαρα

Μέσα στη σιωπή,
Τον γλάρο περιμένει,
Μα που να φανεί!

Πάνω στο νερό,
Η βάρκα αρμενίζει,
Κι εγώ σιωπώ.

Ομάδα: Γκαλερί

Θάλασσα πλατιά,
Βαρκάρης στα ανοιχτά,
Πιάνει τα κουπιά!

*Ομάδα: Χαρούμενες
Λιβελούλες*

Άνθη κερασιάς
Ηφαιστειο στολίζουν,
Έλα να δεις.

Ροζ λουλουδάκια,
Το ηφαιστειο κοιτούν,
Και χαμογελούν.

Ομάδα: Άλσος χαράς

ΜΕΡΟΣ Γ:

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Τίτλος έργου: **Tiger in a Tropical Storm 1891 oil on canvas.**

Όνομα Δημιουργού: **Henri Rousseau.**

Θεματική ενότητα: «Η ζωή στη ζούγκλα».

Δραστηριότητες:

- Τα παιδιά παρατηρούν τον πίνακα και τους ζητάμε να μας πουν (ποιό ζώο βλέπουν, την έκφρασή της και τα συναισθήματα του). Τους ζητάμε να εκφραστούν με διάφορους τρόπους (ήρεμη-θυμωμένη τίγρη, πεινασμένη-φαγωμένη τίγρη).
- Βλέποντας τον πίνακα φτιάχνουν τα παιδιά τη δική τους ιστορία, την ζωγραφίζουν και την δραματοποιούν (φτιάχνουμε μάσκες).

Στόχοι:

- Ανάπτυξη γλωσσικής έκφρασης των παιδιών.
- Ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικής τους έκφρασης με πολλαπλούς τρόπους.
- Εμπλοκή των παιδιών με πολλαπλές νοημοσύνες (σωματοκινηστική, διαπροσωπική, γλωσσική, οπτική-χωρική).

Αξιολόγηση:

- Η αξιολόγηση θα γίνει με την μέθοδο της ιδεοθύελλας. Στην αρχή βλέποντας τον πίνακα τα παιδιά λένε μερικές λέξεις που τα εκφράζουν και μετά το τέλος των δραστηριοτήτων ο πίνακας συμπληρώνεται με επιπλέον λέξεις που είπαν τα παιδιά.

Ομάδα «Άσος Χαράς»: Βελαλή Ιωάννα, Καλούπη Γεωργία, Αλιφιεράκη Δέσποινα, Καραμανή Λεμονιά.

Δραστηριότητες:

- Αρχικά παρατηρούμε τον πίνακα και τα παιδιά φτιάχνουν μια ιστορία (βοηθούμενα από ερωτήσεις) π.χ. *Τι έγινε πριν; Πού είναι τα άλλα ζώα; Γιατί λείπουν; Τι θα γίνει μετά;*
- Καταγράφουμε τις απαντήσεις σε ενιαία ιστορία και τα παιδιά τη ζωγραφίζουν (Δίνουμε μικρά χαρτάκια και ζωγραφίζουν ότι θέλουν) στο τέλος τα συνθέτουμε σε ομαδική. Εναλλακτικά ζωγραφίζουν κυκλικά σε ένα μεγάλο χαρτί.
- Δραματοποίηση με συνοδεία μουσικής την οποία:
 - A). παράγουν τα παιδιά
 - B). προσθέτουμε μουσικά όργανα. Τα παιδιά έχουν χωριστεί σε ομάδες: ζώα, δένδρα, βροχή.
 - Γ). Ακούν μουσική και κινούνται ανάλογα (έχουμε επιλέξει με τα παιδιά τι ταιριάζει στο καθένα).

Ομάδα: Καμπεράκη Μαρία, Δαλαμαγκίδου Χρυσούλα, Βουρνού Θεοδοσία.

Τίτλος έργου: **A Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte**
1884 -1886 pointillist oil painting.

Όνομα Δημιουργού: **George Seurat.**

Θεματική Ενότητα: «Η εξοχή».

Δραστηριότητες:

- Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες επιλέγουν ποιά κομμάτι του πίνακα θα αναπαραστήσουν. Επισκέπτονται τη γωνιά του θεάτρου και διαλέγουν ρούχα και αξεσουάρ για την αμφίεσή τους. Ζωντανεύουν την σκηνή με διάλογο.
- Με αφορμή τον μουσικό του πίνακα τα παιδιά επιλέγουν το κατάλληλο μουσικό κομμάτι και δημιουργούν μια σκηνή χορού.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη προφορικής έκφρασης (διάλογοι).
- Ανάπτυξη της δημιουργικής τους έκφρασης.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας.

- Ανάπτυξη πολλαπλών μορφών νοημοσύνης (λεκτική, σωματοκινησθητική, μουσική, οπτικοχωρική, διαπροσωπική)

Αξιολόγηση:

- Το κάθε παιδί ζωγραφίζει ένα πίνακα με θέμα την εξοχή τον οποίο και περιγράφει.

Ομάδα «Χρυσόψαρα»: Σκαφίδα Αριέττα, Σαλλιάρης Ισιδωρος, Κάμπουρα Καλλιόπη, Σαραντινού Σοφία.

Θεματικές Ενότητες: «Νερό», «Γνωρίζω το πάρκο της πόλης μου», «Οικογένεια».

Δραστηριότητες:

- Συζήτηση με τα παιδιά (δημιουργία υποθέσεων). Γιατί συγκεντρώθηκαν τη συγκεκριμένη μέρα; Γιατί επέλεξαν το συγκεκριμένο χώρο δίπλα στο ποτάμι;
- Παιχνίδι ρόλων. Αναπαράσταση τμημάτων του πίνακα.
- Μια ομάδα δουλεύει το φόντο με τη τεχνική του πουαντιγισμού και η άλλη ομάδα σχεδιάζει δημιουργεί και κόβει τις φιγούρες με ρούχα εποχής και τις κολλούν στο φόντο.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη στόχων από το φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση.
- Ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων.

Αξιολόγηση:

- Αν η συμμετοχή των παιδιών συνοδεύεται από ευχαρίστηση.
- Αν αναπαράγουν παιχνίδια συγκεκριμένων ρόλων στις ελεύθερες δραστηριότητες χρησιμοποιώντας νέες λέξεις που πιθανόν έμαθαν.
- Εικαστική αναπαράσταση είτε με ελεύθερο σχέδιο είτε με κολάζ.

Ομάδα «Καλοκαιρινές Αποδράσεις»: Κυρίτση Δέποινα, Ρουμπίνη Κασκούτη, Παΐδα Σέβη, Ποριώτου Πόπη

Τίτλος έργου: **In the imperial garden 2007 oil on canvas.**

Όνομα Δημιουργού: **Jiang Guofang.**

Θεματική ενότητα: «Παιδιά του κόσμου».

Δραστηριότητες:

- Φτιάξε το δικό σου κιμονό. Δίνουμε ένα πρόσωπο κινέζου ή κινέζας και κάθε παιδί φτιάχνει ένα κομμάτι της παραδοσιακής στολής (ομαδική εργασία).
- Ακούσματα κινέζικης μουσικής. Περπατάμε, χαιρετάμε και μιλάμε κινέζικα.

Στόχοι:

- Γνωριμία με κουλτούρες διαφορετικές από τις δικές μας.
- Να μάθουμε να παρατηρούμε ένα πίνακα ζωγραφικής και να εστιάζουμε σε λεπτομέρειες.
- Να εκφραστούν ελεύθερα μέσα από την ενεργητική ακρόαση κινέζικης μουσικής.

Αξιολόγηση:

- Δείχνουμε εικόνες ή πίνακα με διάφορα παιδιά του κόσμου, ντυμένα με παραδοσιακές στολές και τους ζητάμε να εντοπίσουν τους κινέζους.
- Να ζωγραφίσουν ένα κινέζο και να περιγράψουν τη ζωγραφιά τους στην ολομέλεια.

Ομάδα «Μυρωδάτες γαρδένιες»: Χαλκιά Σκευούλα, Τσιρώνη Θωμαή, Κρύπη Αμαλία, Κατσαφάρου Μαρία.

Θεματική ενότητα: «Διαπολιτισμικότητα».

Δραστηριότητες:

- Να συζητήσουν τα σχέδια μοτίβα του ντυσίματος του παιδιού και των παπουτσιών που φοράει.
- Να κάνουν σε λευκό κimonό δικά τους μοτίβα.
- Να σκεφτούν τι μπορεί να έκανε πριν και μετά το παιδί του πίνακα και να το αναπαραστήσουν.
- Δίνουμε την εικόνα του παιδιού και ζητάμε από τα παιδιά με τη τεχνική του κολλάζ και της ζωγραφικής να το τοποθετήσουν σε άλλο περιβάλλον της αρεσκείας τους, με ή χωρίς άλλα άτομα.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη της παρατηρητικότητας, γνωριμία με χρώματα και σχήματα.
- Δημιουργική έκφραση μέσα από το θέατρο.
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης, φαντασίας, να γνωρίσουν νέα περιβάλλοντα στο κόσμο.

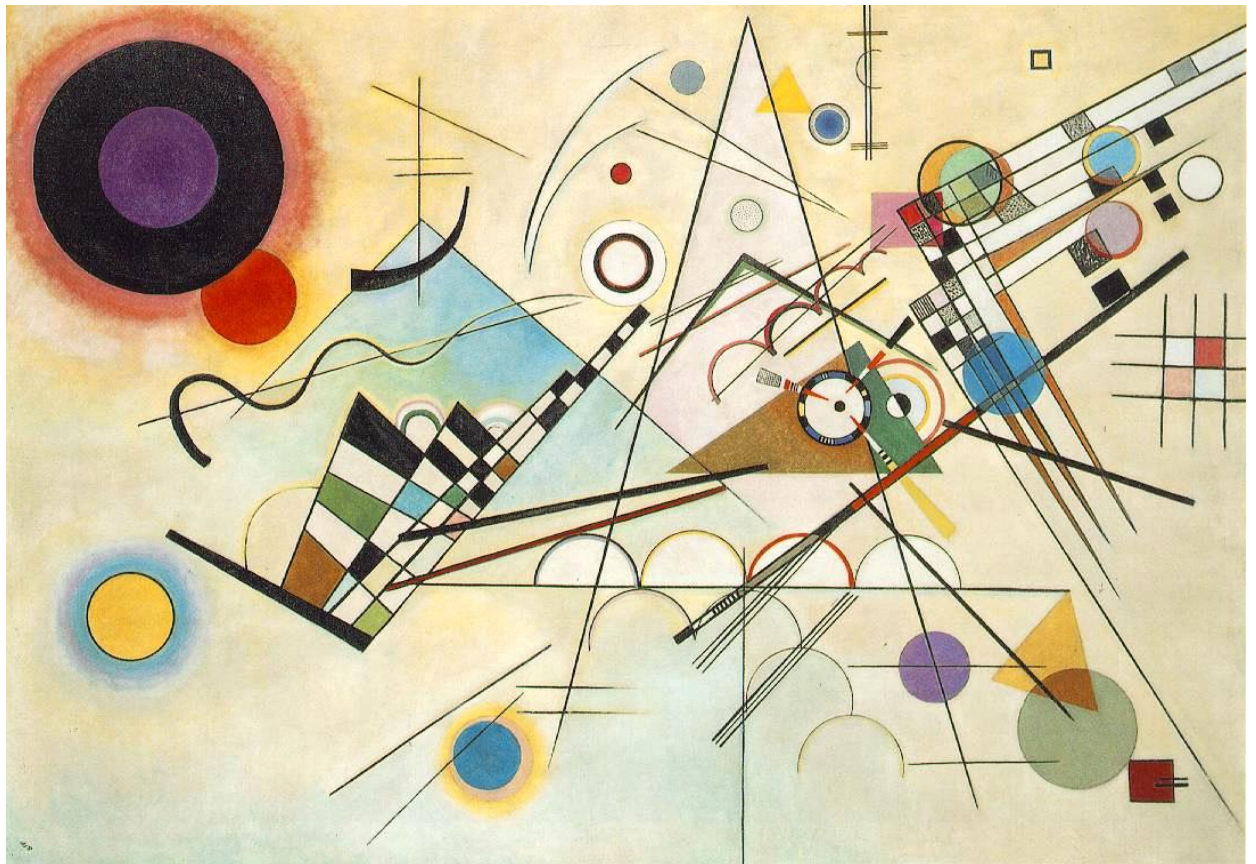
Αξιολόγηση:

- Παρουσιάζει η ομάδα το έργο της στη τάξη και κουβεντιάζει για όλα αυτά που έμαθε (ερωτήσεις-απαντήσεις).
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει το θεατρικό της και αποφασίζει που θα ήθελε να ζει, αν όχι εκεί.
- Διαμορφώνουν γωνιά για τον κινέζικο πολιτισμό, την παρουσιάζουν στους γονείς ή γωνιά επισκέψιμη από άλλες τάξεις.

Ομάδα «Τα κορίτσια του χειμώνα»: Παπατσούνη Στάσα, Γιαννακού Βάσω.

Τίτλος έργου: **Composition XIII 1923 Oil on canvas.**

Όνομα Δημιουργού: **Wassily Kandinsky.**

Θεματική Ενότητα: «Σχήματα».

Δραστηριότητες:

- Να εντοπίσουν σχήματα και να τα ονομάσουν.
- Ατομική εργασία σύνθεση με έτοιμα σχήματα.
- Ομαδική εργασία με συνθέσεις που θα ζωγραφίσουν τα ίδια.
- Ακούγοντας μουσική αναπαριστούν με το σώμα τους εικόνα από το πίνακα.

Στόχοι:

- Να μάθουν να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν τα σχήματα.
- Να μάθουν να δουλεύουν σε συνεργασία με τους άλλους.
- Να προβληματίζονται, να υποθέτουν, να σκέφτονται αφαιρετικά και να βρίσκουν λύσεις.

- Να γίνουν ικανά να περιγράφουν ένα πίνακα.

Αξιολόγηση:

- Να ζωγραφίσουν τον πίνακα όπως νομίζουν.
- Παιχνίδι με μουσική και σκορπισμένα σχήματα στο δάπεδο. Τα παιδιά σε μικρές ομάδες. Η πρώτη ομάδα κινείται ακούγοντας μουσική. Με το σταμάτημα της μουσικής λέμε το όνομα ενός σχήματος και τα παιδιά πρέπει να πατήσουν στα συγκεκριμένα.

*Ομάδα «Πικάσσο»: Φλαούνα Μαρία, Προμπονάς Κώστας, Στουπάκη Ειρήνη,
Κατσάλα Κυριακή.*

Τίτλος έργου: **Cape Cod Evening, 1939.**

Όνομα Δημιουργού: **Edward Hopper.**

Θεματική Ενότητα: «Η οικογένεια».

Δραστηριότητες:

- Τα παιδιά δραματοποιούν μια μέρα της οικογένειας στο αγρόκτημα (πρωί, μεσημέρι, βράδυ).
- Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες. Κάθε ομάδα αλλάζει τον πίνακα ανάλογα με την εποχή που αντιπροσωπεύει (αλλαγή εποχών) με συνοδεία μουσικής από τις τέσσερις εποχές του Vivaldi.

Στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν χρονικές ακολουθίες.
- Να μάθουν να συνεργάζονται στο πλαίσιο της ομάδας.
- Να μάθουν να εκφράζονται δημιουργικά με εικαστικό τρόπο.

Αξιολόγηση:

- Παρουσίαση της κάθε ομάδας στην ολομέλεια.

Ομάδα «Θετική αύρα»: Μαυριανού Ελένη, Κολοκυθιά Αργυρώ, Καλπατσόγλου Ελένη.

Θεματική ενότητα: «Συναισθήματα»

Δραστηριότητες:

- Ακούνε τρία μουσικά κομμάτια και διαλέγουν ποιό ταιριάζει καλύτερα με τον πίνακα.
- Εντοπίζουμε τα χρώματα του πίνακα και τα συνδέουμε με κάποιο ήχο πχ. μαύρο -κλάμα, άσπρο – γέλια, κίτρινο- αέρας. Δείχνουμε το χρώμα και ομάδες παιδιών παράγουν τον αντίστοιχο ήχο.

Στόχοι:

- Αναγνώριση συναισθημάτων.
- Έκφραση συναισθημάτων.
- Οπτικοακουστικός συντονισμός.
- Συνεργασία παιδιών

Αξιολόγηση:

- Παρατήρηση της εμπλοκής των παιδιών στις δραστηριότητες.

Ομάδα «Καλοκαιράκι»: Σμυρναίου Βίνα, Αθανασίου Δέσποινα, Δελιάκη Λυδία, Λεμονιάδου Αλεξάνδρα, Πιπινιά Τούλα.

Τίτλος έργου: **Silent flowers 1991.**

Όνομα Δημιουργού: **Hundertwasser.**

Θεματικές Ενότητες: «Άνοιξη», «Εποχές», «Χρώματα-σχήματα (κύκλος)».

Δραστηριότητες:

- Επικεντρώνουμε την προσοχή μας στο ήσυχο, ποιητικό κόσμο του ζωγράφου. Χρησιμοποιούμε τις αισθήσεις μας. Τι μυρίζουμε, τι ακούμε, τι βλέπουμε;
- Να ζωγραφίσουν λουλούδια, άνθη – μάσκες.
- Με συνοδεία μουσικής να κάνουν χορευτικές κινήσεις και να δραματοποιήσουν με θεατρικό τρόπο τα λουλούδια που θα επιλέξουν πχ. την παπαρούνα, την ανεμώνη, το χαμομήλι.
- Εκθέτουμε τις μάσκες στους γονείς. Κάθε μάσκα έχει στο κέντρο φωτογραφία του παιδιού.
- Με την τεχνική της μονοκοντυλιάς ή με γεωμετρικά σχήματα να φτιάξουμε ομόκεντρους κύκλους.

Στόχοι:

- Να έρθουν σε επαφή με έργα τέχνης.

- Να αλληλεπιδράσουν με τη φύση.
- Γνωριμία με μουσικά μοτίβα.
- Καλλιεργείται η ενσυναίσθηση για το λουλούδι της επιλογής τους.
- Να μάθουν να προστατεύουν την φύση, να σέβονται τα άνθη.
- Ανάπτυξη προφορικού λόγου.
- Να εξοικειωθούν με σχήματα και μοτίβα.

Αξιολόγηση:

- Συγκρίνουμε τα δικά τους έργα (μάσκες) , με τον αυθεντικό-πρωτότυπο πίνακα για να συμπεράνουμε αν τους άγγιξε ο τρόπος προσέγγισης του θέματος.
- Σε πίνακα διπλής εισόδου αξιολογούμε τη γνώση των σχημάτων που αποκόμισαν τα παιδιά.

Ομάδα «Τρελή χαρά»: Κοκκίνου Λένα, Γουβάκη Ελευθερία, Τάτση Στέλλα.

Τίτλος έργου: **Two Girls reading 1934 oil on canvas**

Όνομα Δημιουργού: **Picasso**

Θεματική ενότητα: Γνωρίζω την τάξη μου

Δραστηριότητες:

- Παρουσίαση του πίνακα και σχολιασμός του από τα παιδιά (χρώματα, συναισθήματα).
- Δραματοποιούμε το πίνακα.
- Ανακαλύπτουμε σε ποια γωνιά νομίζουμε ότι ταιριάζει ο συγκεκριμένος πίνακας.
- Τα παιδιά να ζωγραφίσουν το πίνακα σε ασπρόμαυρο φόντο.
- Δημιουργία πάζλ όπου τα παιδιά θα δουλέψουν συνεργατικά.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη προφορικής έκφρασης.
- Οργάνωση της τάξης μαζί με τα παιδιά.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας και λειτουργίας της ομάδας

Αξιολόγηση:

- Βάζουν το πίνακα στη σωστή γωνιά.

Ομάδα «Ουράνιο Τόξο»: Κοντού Βιργινία, Συρρή Μαρκέλλα, Δελιάκη Άλκηστη, Δήμου Βούλα.

Τίτλος έργου: **Blobs grow in beloved gardens.**

Όνομα Δημιουργού: **Friedensreich Hunterwasser.**

Θεματική ενότητα: «Σχήματα», «Χρώματα».

Δραστηριότητες:

- Να βρείτε ποια σχήματα και ποιά χρώματα υπάρχουν στον πίνακα (συζήτηση κλπ.)
- Ζωγραφίστε τα σχήματα που υπάρχουν στον πίνακα, χρωματίστε τα, κόψτε τα και φτιάξτε ένα κολλάζ.

Στόχοι:

- Να αναγνωρίζουν σχήματα και χρώματα, να τα ονοματίζουν και να τα σχεδιάζουν.
- Να συνεργάζονται ομαδικά για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού (δημιουργία κολλάζ).

Αξιολόγηση:

- Στο τέλος της δραστηριότητας δημιουργούν ένα δικό τους έργο, πίνακα με σχήματα, χρώματα τα οποία και ονομάζουν. Με αυτό τον τρόπο βλέπουμε αν εμπέδωσαν ότι μάθαμε από την αρχή της θεματικής ενότητας.

Ομάδα «Όμορφες αναμνήσεις»: Παμπάλου Μαρία, Καρατζά Ρένα, Στεφανή Μαριάνθη, Κιρμανίδου Σοφία.

Τίτλος έργου: **On white 1923.**

Όνομα Δημιουργού: **Kandinsky.**

Θεματικές Ενότητες: «Σχήματα», «Χρώματα», «Ινδιάνοι», «Ιστοφόρα».

Δραστηριότητες:

- Παιχνίδι μιμητικό, ρυθμικό, κινητικό των παιδιών ινδιάνων γύρω από τη σκηνή τους.
- Ζωγραφίζουν τον εαυτό τους ινδιάνο με τη πολύχρωμη ρελιαστή στολή και βάφοντας σε ζεύγη ο ένας το πρόσωπο του άλλου.
- Κάνουμε τοτέμ με σχήματα με τη τεχνική «Εξαισιο πτώμα» σε ομάδες ή όλοι μαζί.

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν τον πολιτισμό άλλων.
- Να ακούσουν διαφορετικά είδη μουσικής.
- Να συνεργαστούν.
- Να αναλάβουν ρόλους.
- Να έρθουν σε επαφή με τη τέχνη.

Αξιολόγηση:

- Συμμετείχαν όλοι;
- Υπήρχε ενδιαφέρον και ανταπόκριση των παιδιών;
- Ενεπλάκησαν πολλοί τύποι νοημοσύνης;
- Ζωγραφίζουν ατομικά και παρουσιάζουν τα έργα τους στην ολομέλεια.

*Ομάδα "Gallery": Σπύρου Αναστασία, Τσουκαλά Δέσποινα, Κάσπαρη Γεωργία,
Εξηντάρη Δέσποινα, Μπακαλούδη Γιώτα.*

Τίτλος έργου: **The Kiss 1907-8 oil on canvas.**

Όνομα Δημιουργού: **Gustav Klimt.**

Θεματικές Ενότητες: «Μουσική-Ρυθμικές αξίες», «Σχήματα».

Δραστηριότητες:

- Εντοπίζουμε τα μοτίβα του πίνακα. Αντιστοιχούμε κάθε μοτίβο με ένα μουσικό όργανο το οποίο αναλαμβάνει μια ομάδα παιδιών. Κάθε φορά που απεικονίζουμε ένα γεωμετρικό σχήμα του πίνακα η αντίστοιχη ομάδα το αναγνωρίζει και παράγει ήχους με τα μουσικά όργανα που τους έχει δοθεί.
- Σειροθέτηση δημιουργία ρυθμικού μοτίβου.

- Φτιάχνουμε το πίνακα σε πάζλ. Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα πάζλ που του λείπει ένα κομμάτι. Αφού φτιάξουν τα πάζλ, κάθε ομάδα βλέπει το πίνακα-δείγμα και ψάχνει το τμήμα του πίνακα που αντιστοιχεί στο χαμένο κομμάτι.

Στόχοι:

- Ανάπτυξη παρατηρητικότητας.
- Εξοικείωση με σύμβολα και μοτίβα.
- Γνωριμία με μουσικά όργανα, ρυθμικές αξίες και ρυθμικά μοτίβα.
- Αίσθηση του μέρους και του όλου.
- Ανάπτυξη λογικομαθηματικής σκέψης.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας.

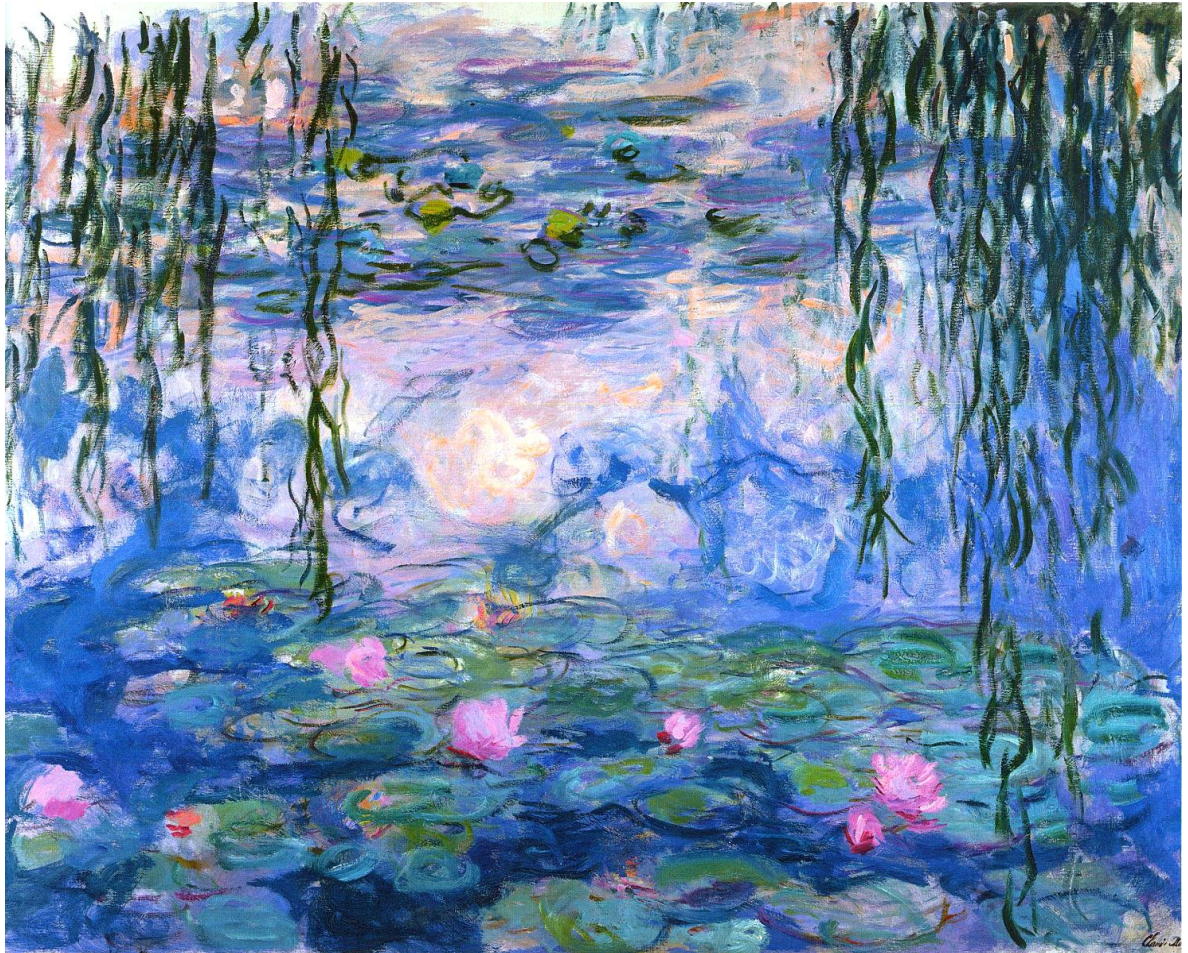
Αξιολόγηση:

- Αξιολόγηση μέσω παρατήρησης της εμπλοκής των παιδιών και της αλληλεπίδρασης τους.

Ομάδα: Μαρτάκη Κατερίνα, Κοκκινάκη Αλεξάνδρα.

Τίτλος έργου: **Τα Νούφαρα.**

Όνομα Δημιουργού: **Monet.**

Θεματική Ενότητα: « Τρέχει, τρέχει το νερό.....»

Δραστηριότητες:

- Να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τον πίνακα.
- Προσθέτουν στον πίνακα μια μαριονέττα- βάτραχο. Σκέφτονται τι μπορεί να συνέβη πριν και τι μετά.
- Δραματοποιούν την ιστορία (πριν-τώρα-μετά).
- Να ζωγραφίσουν τμήματα του πίνακα να τα κόψουν και να κάνουν ένα κολλάζ ομαδικό.

Στόχοι:

- Να καλλιεργήσουν την φαντασία τους και την δημιουργική τους έκφραση.

- Να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της λεπτής κινητικότητας και να μάθουν τη χρήση διαφόρων υλικών.
- Να καλλιεργήσουν το ομαδικό πνεύμα και να μάθουν να συνεργάζονται.

Αξιολόγηση:

- Αν η διαδικασία κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών (ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητες, ομαδικότητα).
- Σύνδεση του πίνακα με προηγούμενες εμπειρίες των παιδιών.
- Αν η εμπλοκή των παιδιών έγινε με ποικίλους τρόπους (πολλαπλές νοημοσύνες).

Ομάδα «Χαρούμενες Λιβελούλες»: Προυσαλίδη Άννα, Μουτρίκα Μαρία, Λαμπρινάκη Ματίνα, Μαστοράκη Δήμητρα.

Τίτλος έργου: **Παιδικοί αρραβώνες 1887 Λάδι σε μουσαμά.**

Όνομα Δημιουργού: **Νικόλαος Γκύζης.**

Θεματική Ενότητα: «25^η Μαρτίου-Ιστορική Αναδρομή του Ελληνισμού κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας».

Δραστηριότητες:

- Βιωματική Αναπαράσταση του πίνακα, επεκτείνοντας την ιστορία, στο τι προηγήθηκε και τι ακολούθησε κατά τη διάρκεια των «Μυστικών Αρραβώνων». Σωματοκινησθητική εμπλοκή των παιδιών (παιχνίδι ρόλων, δραματοποίηση, χορός, γλώσσα σώματος)
- Να αναπαραστήσουν με σχέδιο πως ντύνονταν οι άνθρωποι την εποχή εκείνη.
- Κατασκευή πίνακα μόνης εισόδου με την αρίθμηση ανδρών, γυναικών και παιδιών που απεικονίζονται.
- Ως επέκταση να επισκεφθούμε ένα λαογραφικό μουσείο και να δουν/φορέσουν παραδοσιακές φορεσιές.

Στόχοι:

- Να έρθουν σε επαφή με τη λαϊκή παράδοση και την ιστορία του τόπου μας.

- Να εκφραστούν βιωματικά.
- Να εργαστούν σε ομάδες.
- Να ερμηνεύσουν, να παρατηρήσουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους.

Αξιολόγηση:

- Διατηρήθηκε το ενδιαφέρον τους;
- Επέκτειναν τις γνώσεις του σχετικά με την λαϊκή παράδοση;
- Να γράψουν ένα σχετικό ποίημα.
- Θεατρικό που να εμπλέκει το έθιμο των «Μυστικών Αρραβώνων» στην εθνική επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου.

Ομάδα: Πουπάλου Ειρήνη, Φραγκούλη Μαρία

Τίτλος έργου: **Summer Landscape.**

Όνομα Δημιουργού: **Josh Smith.**

Θεματική Ενότητα: «Μέρα-Νύχτα».

Δραστηριότητες:

- Αλλαγή του φόντου από μέρα σε νύχτα
- Προσθήκη μιας φιγούρας και δημιουργία ιστορίας από τα παιδιά.
- Δίνουμε το μισό πίνακα στα παιδιά και θα πρέπει να συνεχίσουν με ζωγραφική τον άλλο μισό (συμμετρία)

Στόχοι:

- Να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τον πίνακα.
- Να ξεχωρίσουν τα χαρακτηριστικά της ημέρας και της νύχτας.
- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο.
- Να αναπτύξουν την φαντασία τους.

- Να αντιληφθούν την χρονική ακολουθία ημέρας και νύχτας.

Αξιολόγηση:

Παρατήρηση των νηπίων και μαγνητοφώνηση της ιστορίας τους.

*Ομάδα «Μαγικά Πινέλα»: Τσιολάκη Έλλη, Μπέκου Σούλα, Ρέλου Χριστίνα,
Παπακρασσά Ροζάνα.*

Παράρτημα: Έντυπα Δραστηριότητας 10

Before

After

